

ODESÍLATEL:

Bc. Petra Roubíčková
Vedoucí samostatného oddělení
tiskového a PR
Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65
100 10 Praha 10

ADRESÁT:

Vážený pan
Ing. Karel Simon
Klavíkova 6
370 04 České Budějovice

V Praze dne 27.7. 2016
Čj.: 37605/ENV/16
Vyřizuje: Helena Bokotejová
Tel.: 267 122 054

Věc: Odpověď k žádosti o informace podle zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí

Vážený pane inženýre,

Ministerstvo životního prostředí (dále jen „MŽP“) obdrželo dne 30. 5. 2016 Vaši žádost o informace podle zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů, ve věci Národního parku Šumava.

Ve své žádosti požadujete následující informace:

- Je více jak 20.000 ha odumřelých lesních porostů, holin a ploch po kůrovcových těžbách a škody na životním prostředí (ve výši větší než 100 miliard Kč) a zhoršení přírodního prostředí v lesích NP Šumava v souladu s posláním a zřízením NP Šumava?*
- Jsou škody na životním prostředí v NP Šumava (ve výši větší než 100 miliard Kč) ve veřejném zájmu?*
- Je skutečně ve veřejném zájmu dotovat z veřejného rozpočtu (ročně stovky miliónů Kč) škody na životním prostředí a zhoršení přírodního prostředí v NP Šumava (NP Šumava obdržel od svého vzniku z veřejných rozpočtů miliardy Kč na svoji činnost, např. jen v roce 2008 činila dotace 326 milionů Kč)?*
- Ovlivňuje více jak 20.000 ha odumřelých lesních porostů, holin a ploch po kůrovcových těžbách vodohospodářskou funkci území NP?*
- Je plněno nařízení vlády č. 40/1978 (CHOPAV Šumava) i na více jak 20.000 ha odumřelých lesních porostů, holin a ploch po kůrovcových těžbách NP?*
- Je skutečně ve veřejném zájmu přijetí novely zákona o ochraně přírody a krajiny, která fakticky umožňuje zvětšit rozlohu bezzásahových územích v NP a tak dále zhoršovat přírodní a životní prostředí?*

Na základě § 2 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb. MŽP posoudilo Vaši žádost podle obsahu jako žádost podle zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů, a to ve smyslu ustanovení § 2 písm. a) bodu 6, event. bodu 2 tohoto zákona.

Dne 29. 6. 2016 Vám MŽP zaslalo v souladu s § 7 odst. 1 zákona č. 123/1998 Sb. sdělení o prodloužení zákonné lhůty pro poskytnutí informací.

K výše uvedenému Vám sdělujeme následující informace:

Jak jsme Vám již odpověděli dopisem a rozhodnutím, č. j. 61372/ENV/14, současné lesní porosty na území NP Šumava nelze považovat za odumřelé porosty. Les se pouze ve svém vývojovém cyklu posunul z fáze zralosti do fáze obnovy, aniž by došlo k přerušení tohoto cyklu. Jinými slovy lze říci, že došlo pouze k odumření jedné generace určité (byť významné) složky ekosystému, nikoliv k zániku ekosystému jako takového. Dále opakovaně sdělují, že není jasné, jaké porosty považujete za „odumřelé lesní porosty, holiny a plochy po kůrovcových těžbách“. V současné době je podle aktuálních údajů na území NP Šumava evidováno cca 201 ha holin. Veškeré vzniklé holiny jsou průběžně zalesňovány. V době gradace kůrovcových těžeb, kdy vznikalo holin větší množství, byly rovněž průběžně zalesňovány a dnes je již jedná z velké části o zajištěné kultury ve smyslu zákona o lesích. Za dobu existence NP Šumava došlo ke vzniku cca 5000 ha holin, což představuje přibližně 1/10 plochy lesů, na kterých hospodaří Správa NP Šumava. Tento podíl je nižší, než by odpovídalo běžně obhospodařovanému hospodářskému lesu. Sčítání aktuálně existujících holin s plochami odlesněnými před více než 20 lety poskytuje zcela zavádějící údaj.

V předchozí odpovědi byl rovněž vysvětlen způsob vzniku Vámi uváděného číselného údaje o vzniklých škodách na životním prostředí. Jak vyplývá z publikace Vyskot a kol. (2003): „Kvantifikace a hodnocení funkcí lesů České republiky“ i z Metodického pokynu ke stanovení výše ekologické újmy způsobené na lesních ekosystémech jako škodě na funkcích lesa vzniklé porušením předpisů o ochraně lesa jako složky životního prostředí (Věstník MŽP 8/2003), který z této studie vychází, je možné provést hodnocení výše ekonomické újmy pouze v případě nezákonného postupu při péči o les, nikoliv při škodách způsobených přírodními faktory. Zákonnost postupu MŽP v souvislosti s řešením kůrovcové kalamity na území NP Šumava byla potvrzena několika rozhodnutími soudu.

Pokud jde o Váš dotaz směřující k dotacím z veřejného rozpočtu na činnost Správy NP Šumava, musím v první řadě opětovně upozornit, že nejde o dotace na způsobování škod na životním prostředí či na zhoršování stavu přírodního prostředí, které rovněž nebylo prokázáno. MŽP si uvědomuje nezbytnost účelného vynakládání finančních prostředků a je přikládán větší důraz na efektivní fungování této organizace. V roce 2010 činil příspěvek na provoz (provozní dotace) ze strany MŽP cca 233 mil Kč, v roce 2015 cca 113 mil Kč. Jak vyplývá ze studií zpracovaných podle mezinárodních standardů, přínos tzv. ekosystémových služeb, který se projeví v regionu národního parku a který je možné finančně vyčíslit, je však výrazně vyšší, než uvedené nároky na státní rozpočet.

Vlivu stavu lesa v NP Šumava na vodní režim a vodohospodářskou funkci krajiny se v současnosti věnuje řada studií. Na území NP Šumava skutečně dochází k určitým změnám klimatických a hydrologických poměrů. Je však nutné si uvědomit širší příčiny této skutečnosti. Za období existence NP Šumava (od roku 1992) byly podle dlouhodobých údajů Českého hydrometeorologického ústavu pouze 2 roky teplotně podprůměrné (1996 a 2010), všechny ostatní byly teplotně nadprůměrné (mnohé výrazně). Srážkově jsou poslední roky spíše podprůměrné, rok 2015 pak extrémně podprůměrný, neboť na území ČR dopadlo 79% průměrných ročních srážek, na území Plzeňského kraje pouze 76%. V těchto faktorech a nikoliv ve způsobech managementu je nutné hledat příčinu uvedených změn na území NP Šumava. Z celé řady studií (kromě Šumavy např. i z území Beskyd) vyplývá, že vodohospodářskou funkci lesa neovlivňuje (či ovlivňuje minimálně) rozpad stromového patra horských smrčín, případně provádění holosečí v rámci povodí. Zásadní význam pro vodní bilanci má naproti tomu zachování struktury lesních půd. Vzrostlý les ovlivňuje vodní režim území jak intercepcí (tedy výparem srážek z povrchu stromů), tak transpirací (fyziologický výdej vody dřevinami). Tato skutečnost způsobuje zamokřování odlesněných ploch v místech s menším výparem ze zemského povrchu a vyrovnání vodního režimu v místech s větším výparem způsobeným např. zvýšeným slunečním svitem. Ke zlepšení vodohospodářských funkcí Šumavy přispívá Správa NP Šumava aktivní obnovou hydrologických funkcí rašelinišť a dalších mokřadů. Za dobu existence NP Šumava došlo k revitalizaci více než 600 ha rašelinišť a revitalizace dalších ještě rozsáhlejších území se připravuje. Došlo k zablokování cca 62 km odvodňovacích kanálů a navýšení zadržení vody v mokřadech o cca 210 tis. m³ vody (bez započítání revitalizovaných povodí). V současné době je plánováno výrazné urychlení tempa těchto revitalizací.

Vámi citované Nařízení vlády č. 40/1978 Sb., o chráněných oblastech přirozené akumulace vod Beskydy, Jeseníky, Jizerské hory, Krkonoše, Orlické hory, Šumava a Žďárské vrchy zakazuje na území CHOPAV zmenšovat plochy lesních pozemků jak v konkrétních jednotlivých případech, tak ve vztahu jejich celkové ploše. Ke zmenšování plochy lesních pozemků (a jejich náhradě jinými druhy pozemků) na území NP Šumava nedochází, stejně jako nedochází k jiným činnostem regulovaným tímto předpisem (např. odvodňování pozemků či těžba rašeliny). Jak již bylo uvedeno výše, činnost Správy NP Šumava se zaměřuje právě na odstraňování následků v minulosti provedených nevhodných zásahů.

Citovaná novela zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny nemá za cíl zvětšovat rozlohu bezzásahových území v národních parcích. Jejím cílem je naopak jednoznačné, transparentní a dlouhodobé vymezení nově pojaté managementové zonace a tedy stanovení cílů, k jejichž naplňování bude konkrétní území směřovat, které současně vymezená zonace neumožňuje. Bude tedy jasně definované, které plochy budou určeny k umožnění samovolného vývoje, na kterých plochách bude probíhat obnova ekosystémů a které budou určeny k jiným formám využívání slučitelným s posláním národních parků. Vzhledem ke stanovenému moratoriu na změnu zonace bude zabráněno stavu, kdy přístup k péči o NP se může měnit s každou změnou ministra životního prostředí či ředitele správy NP.

S pozdravem

Bc. Petra Roubíčková
Vedoucí samostatného oddělení tiskového a PR